

Dokument nr. 8:8

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Ivar Kristiansen og Erna Solberg

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Ivar Kristiansen og Erna Solberg om at det etableres en uavhengig konkurransenemnd for ankebehandling av konkurransesaker

Til Stortinget

BAKGRUNN

Regjeringen Stoltenberg II har omgjort Konkurransetilsynets vedtak i samtlige saker som er anket etter regjeringsskiftet høsten 2006. Dette gjelder sakene om sammenslåing av Statkraft-Trondheim Energiverk, National Oilwell-Varco, Prior-Nordgården og Prior-Gilde. I samtlige saker har tilsynet gjort sitt vedtak basert på en faglig vurdering av at sammenslåing vil begrense konkurransen. Regjeringens gjentatte omgjøring av vedtak fattet av Konkurransetilsynet er etter forslagsstillernes oppfatning i ferd med å svekke tilliten til norske konkurransemyndigheter.

Videre påfører Regjeringens liberale holdning i forhold til å gi enkeltaktører en dominerende markedsposisjon, både samfunnet og forbrukerne tap i form av høyere priser, lavere effektivitet, mindre mangfold og mindre motivasjon for kvalitetsforbedringer. En systematisk undergraving av konkurranselovens formål om å legge særlig vekt på forbrukerhensyn slik Regjeringen har lagt opp til, vil over tid kunne gi høyere prisstigning og dårligere konkurransevne enn man ville oppnådd med en effektiv konkurransepolitikk.

Forslagsstillerne viser til at Regjeringen har brukt to alternative begrunnelser for omgjøring av Konkurransetilsynets vedtak. Den ene begrunnelsen er etter

konkurranseloven § 21 som gjelder saker av "prinsipiell og stor samfunnsmessig betydning". Dette er saker hvor Kongen i statsråd kan omgjøre vedtak fattet av Konkurransetilsynet basert på at andre hensyn enn konkurransehensyn vektlegges sterkere. Lovens ordlyd setter her krav til at saker som omgjøres, skal være av prinsipiell karakter og av stor samfunnsmessig betydning. Forslagsstillerne mener at omgjøringen av vedtakene i sakene om Statkraft-Trondheim Energiverk og Prior-Nordgården ikke tilfredsstiller dette kriterium og er uenige i de to vedtak Regjeringen har fattet med denne begrunnelsen.

Like fullt er det etter forslagsstillernes oppfatning nødvendig at Regjeringen gjennom vedtak fattet av Kongen i statsråd har en demokratisk mulighet til på politisk grunnlag å overprøve vedtak fattet av Konkurransetilsynet. I slike saker vil Regjeringen ha det politiske ansvar for konsekvensene av sin nedprioritering av konkurranse- og forbrukerhensyn overfor de som rammes av redusert konkurranse på et område.

I tillegg til overprøving på politisk grunnlag har Regjeringen muligheten til å overprøve Konkurransetilsynets vedtak på faglig grunnlag. Regjeringen er ankeinstans også for parter som anker med utgangspunkt i tilsynets tolkning av konkurranseloven. Forslagsstillerne mener det er uheldig at Regjeringen har flere alternative begrunnelser for overprøving av Konkurransetilsynets vedtak.

Særlig har Regjeringens omgjøring av fusjonsforbudet i Prior-Gilde-saken satt dette på spissen. Prior-Gilde-fusjonen er en sak hvor det står sterke landbrukspolitiske interesser opp mot forbrukerinteressene. Fra flere hold i regjeringspartiene og i Regjeringen ble det signalisert støtte til fusjonen før Regjeringen hadde ferdigbehandlet anken fra fusjonspartene.

Forslagsstillerne mener at den faglige begrunnelsen som gis fra Regjeringen ved overprøving av Prior-Gilde-vedtaket er lite troverdig. Forslagsstillerne mener det er underlig at Regjeringen overprøver sitt eget fagorgan på det grunnlag som er gjort i denne saken. Kombinert med et betydelig politisk engasjement fra regjeringshold er dette en situasjon hvor det lett oppstår tvil rundt holdbarheten av den uhildede faglige vurderingen Regjeringen er satt til å gjøre i ankesaker. Det er også grunn til å stille spørsmål ved om Regjeringen har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre en optimal saksbehandling i faglig krevende enkeltsaker. En uavhengig konkurransenemnd sammensatt av eksperter på konkurranseområdet vil kunne øke den faglige kvaliteten på ankebehandlingen i slike saker.

Forslagsstillerne mener på denne bakgrunn at det bør etableres en uavhengig konkurransenemnd slik konkurranselovutvalget anbefalte. Stortinget ønsket i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn, ikke at det skulle foretas endringer i gjeldende ordning for klagebehandling i forrige stortingsperiode. I tråd med forslaget i tilsynsmeldingen og innstillingen fra konkurranselovutvalget går forslagsstillerne nå inn for en ny hovedregel om en uavhengig nemndbehandling på konkurranselovområdet.

Forslagsstillerne mener at det bør være et unntak fra hovedregelen om nemndbehandling som innebærer en mulighet for Kongen i statsråd til å gripe inn i behandlingen av enkeltsaker gjennom bestemmelsen

om "prinsipiell og stor samfunnsmessig betydning". I denne sammenheng bør det legges opp til en ordning hvor hovedregelen er at Konkurransetilsynet og Konkurransenemnda har avsluttet sin saksbehandling før Kongen skal ha adgang til prøving etter tungtveiende samfunnsmessige hensyn.

En slik endring av klagebehandling etter vedtak fattet av Konkurransetilsynet vil innebære at Regjeringen mister muligheten til å omgjøre vedtak basert på egne faglige vurderinger, og at all ankebehandling i første omgang skal skje i en politisk uavhengig konkurransenemnd. Erfaringen med regjeringen Stoltenberg II sin ankebehandling bekrefter med all tydelighet at konkurranselovutvalgets anbefaling var riktig og nødvendig. Etter forslagsstillerens oppfatning vil etablering av en uavhengig konkurransenemnd kunne gjenopprette noe av tilliten til norske konkurransemyndigheter etter gjentatte politiske omgjørelser fra regjeringen Stoltenberg II.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2007 fremme forslag om endringer i konkurranseloven slik at det blir etablert en uavhengig konkurransenemnd i tråd med anbefalingene til konkurranselovutvalget.

19. oktober 2006